

Duchovní na lince důvěry

V úvodu Eva Cudlínová představuje sebe a roli duchovní na lince v teoretické rovině, dotýká se témat, které jsou spojeny s duchovním životem každého z nás a popisuje odlišnosti ve vnímání světa teologa a laika – např. v otázce smrti. Nechává zaznít úvahy o výhodnosti takového pohledu.

Praktická část WorkShopu

Martina Kopecká účastníkům představuje praktickou část a podává instrukce -

Před započítím praktické části utvořme skupinky max. po 4 osobách. V rámci skupinky si rozdělte role klienta a linkaře, jak je Vám v rámci týmu pohodlné. Každá skupinka dostane 2 listy s příběhy.

- 1/ Přečtete si tuto modelovou situaci:

Na linku volá muž, věk 55 let, majitel stavební firmy, má dva syny Filipa a Šimona. Mladší Šimon ho před 11 měsíci požádal, aby na něj převedl naspořenou částku, kterou otec ukládal na účet, aby měli synové „do začátku“. Otec mu předal částku 1.000.000,- Kč. Šimon otci pověděl, že chce jet do Ameriky a tam zkusit podnikat. Před týdnem ale zavolal matce, že už nic nemá a že jeho podnik nevyšel (vlastně ani podnikat nezačal, ale užíval si), nechává se nyní najímat na pomocné práce na stavbě a je v nouzi, napadlo ho, že by se zase vrátil domů, ale neví, jak se k němu otec postaví, když vše utratil a svou šanci promarnil. Bojí se také reakce svého bratra Filipa, který mu jeho nápad rozmlouval. Otec se velmi zlobí, ale svého syna má rád a chce ho mít doma, matka je pod tlakem druhého syna Filipa, který nikdy nic nechtěl, doma i ve firmě pomáhal a je na bratra našťvaný.

- 2/ Pokuste se sehrát modelový hovor, jeho délka by se měla pohybovat okolo 10 minut. (Volající se soustředí na to, aby se pokusil vcítit do otce, který dal synovi vše, co pro něj celý život spořil – vnímejte své pocity a popište je linkaři, buďte sdílný klient – abychom vše zvládli v časovém limitu.)

Všichni se do aktivity zapojili a aktivně spolupracovali se skupinách.

- 3/ Otázky pro linkaře – jaké jsou Vaše pocity? Jak byste se sám v této situaci zachoval Vy sám/sama? Jaké jsou možnosti práce s takovýmto klientem? A kudy naopak cesta nevede? Co si myslíte o klientovi, jeho synech a manželce Vy osobně?

Účastníci své pocity rozebírali nejprve ve skupinách.

- 4/ Nyní si přečtete tento biblický úryvek:

Nový zákon, Lukášovo evangelium, kap. 15, verše 11-32

Pravím vám, právě tak je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.“ Řekl také: „Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci: „Otče, dej mi díl majetku, který na mne

připadá.‘ On jim rozdělil své jmění. Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýtil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře. A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával. Tu šel do sebe a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem! Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.‘ I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem. Ale otec rozkázal svým služebníkům: ‚Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy. Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘ A začali se veselit. Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat. On mu odpověděl: ‚Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.‘ I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu. Ale on mu odpověděl: ‚Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami prohýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.‘ On mu řekl: ‚Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘“

- 5/ Pokuste se nyní formulovat nové způsoby práce s klientem, aniž byste zmínili, že Vám jeho vyprávění připomíná biblický text.
- Zkuste se na situaci dívat očima teologa – marnotratný syn, všechno prohýřil, se vrací ke svému otci a ten ho milosrdně přijme opět do svého domu, navíc s velkou hostinou, bratr se cítí ukřivděn. Srdce příběhu tkví v tom, že marnotratný si uvědomil, co činil a dokázal přijít s prosíkem zpět, napravil se. Právě takovým dle Ježíše patří ono Království Boží, právě takovíto lidé jsou ti vyvolení v očích Boha. Nikoliv my, naštvání bratři, kteří jsme vždy dělali, co se po nás chtělo.
- Jaké jsou Vaše pocity teď? Připadá Vám to „tak trochu nefér“? Popište, jak se cítíte.
- Zkuste popsat rozdíly mezi linkařem, který je Biblií zcela „nepolíben“ a tím, který biblické příběhy zná? V čem jsou výhody / nevýhody?

Zazněla diskuze, vystoupil Michal Šmolka a další účastnice se svými pocity a padla zmínka o osobní zkušenosti s „návratem marnotratného syna“ a odhalené poměrně niterných pocitů, při práci s tímto příběhem. Diskutující se víceméně sami aktivně hlásili o slovo a zapojovali

se.

- 6/ Pojd'me si to zkusit ještě jednou, s jiným příběhem.
- Tentokrát budete nejprve číst úryvek z Bible a teprve potom příběh klienta.

Starý zákon, 2. kniha Samuelova, kapitola 11, verše 2-27

Jednou k večeru vstal David z lože a procházel se po střeše královského domu. Tu spatřil ze střechy ženu, která se právě omývala. Byla to žena velmi půvabného vzhledu. David si dal zjistit, kdo je ta žena. Ptal se: „Není to Bat-šeba, dcera Eliáмова, manželka Chetejce Urijáše?“ David pak pro ni poslal posly. Ona k němu přišla a on s ní spal; očistila se totiž od své nečistoty. Potom se vrátila do svého domu. Ta žena však otěhotněla a poslala Davidovi zprávu: „Jsem těhotná.“ David vzkázal Jóabovi: „Pošli mi Chetejce Urijáše.“ Jóab tedy poslal Urijáše k Davidovi. Urijáš k němu přišel a David se ho ptal, jak se daří Jóabovi, jak se daří lidu a jak se daří v boji. Pak řekl David Urijášovi: „Zajdi do svého domu a umyj si nohy.“ Urijáš vyšel z královského domu a za ním nesli královský dar. Urijáš však ulehl se všemi služebníky svého pána u vchodu do královského domu a do svého domu nezašel. Když oznámili Davidovi, že Urijáš do svého domu nezašel, otázal se David Urijáše: „Což jsi nepřišel z cesty? Proč jsi tedy nezašel do svého domu?“ Urijáš Davidovi odpověděl: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jóab i služebníci mého pána táboří v poli. A já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou? Jakože jsi živ, jakože živa je tvá duše, něčeho takového se nedopustím!“ David Urijášovi řekl: „Pobud' tu ještě dnes, zítra tě propustím.“ Urijáš tedy zůstal v Jeruzalémě toho dne i nazítří. David ho pozval, aby s ním jedl a pil, a opil ho. On však večer vyšel a ulehl na svém loži se služebníky svého pána. Do svého domu nezašel. Ráno David napsal Jóabovi dopis a poslal jej po Urijášovi. V tom dopise psal: „Postavte Urijáše do nejtěžšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabit a zemře.“ Jóab tedy obhlédl město a určil Urijášovi místo, o kterém věděl, že tam jsou vybraní válečníci. Vtom vytrhli mužové města a bojovali s Jóabem. Z lidu padlo několik Davidových služebníků, též Chetejec Urijáš našel smrt. Jóab poslal Davidovi zprávu o všem, co se v té bitvě stalo. Poslovi přikázal: „Vypovíš králi všechno o té bitvě. On ti v návalu královského rozhořčení jistě vytkne: ‚Proč jste bojovali *tak* blízko města? Což jste nevěděli, že z hradeb střílejí? Kdo zabil Abímeleka, syna Jerúbešetova? Nebyla to žena, která na něho svrhla ze zdi mlýnský kámen, takže umřel v Tebesu? Proč jste se přibližovali k hradbám?‘ Pak řekneš: ‚Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.‘“ Posel šel, přišel k Davidovi a oznámil všechno, s čím ho Jóab poslal. Posel Davidovi řekl: „Ti muži byli v přesile a vytrhli proti nám do pole, ale my jsme na ně dotírali až do vrat brány. Vtom začali z hradeb na tvé služebníky střílet lučištníci a usmrtili několik královských služebníků. Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.“ David řekl poslovi: „Vyřid' Jóabovi: ‚Nepokládej to za nic zlého, vždyť meč požírá tak i onak. Zesil svůj boj proti městu a zboř je.‘ Posilni ho!“ Když Urijášova žena uslyšela, že její muž

Uriáš je mrtev, nařikala nad svým manželem. Jakmile však smutek pominul, David pro ni poslal, přijal ji do svého domu a ona se stala jeho ženou. Porodila mu pak syna. Ale v očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.

- 7/ Neděste se, člověk starozákonní doby, byl na podobné scény zvyklý, my se přizpůsobíme „civilizovanému“ světu našeho století.
- 8/ Sehraje si opět modelový hovor, volá klientka 31 let, manželka vojáka z povolání. Dnes zjistila, že je těhotná, nachází se v zoufalé situaci, protože si je téměř jistá, že dítě není jejího manžela. Muž je voják, nedávno ho povýšili a chystá se na zahraniční misi, na kterou je vyslán jako člen elitní jednotky. Žena má naprostý zmatek v emocích, neví, jak se zachovat. Pociťuje silné pocity viny. (Klientka je opět sdílná, tak abychom mohli dobře pochopit její situaci.) Hovor trvá do 10 minut – nevádí, když je ukončen v polovině.

Zapojení v této druhé modelové situaci bylo opět intenzivní.

- 9/ Jak se cítí linkař? Jakou podobnost s příběhem krále Davida vnímá a co ho v souvislosti ním napadá? Jaké možnosti práce s klientem využijete? Jaká řešení klientčiny situace Vás napadají? Jak vnímáte fakt, že příběh by mohl dopadnout velmi špatně? Bylo by Vám lépe, kdybyste příběh Batšeby a Davida vůbec nečetli? Cítíte nějaké negativní emoce? Jak pracujete se svými emocemi během hovoru?
- 10/ Jak myslíte, že tento příběh vnímá linkař – teolog? Jaké jsou výhody a nevýhody teologického pohledu?

Za závěr vystoupil z každé skupinky jeden zástupce, který hovořil o svém pohledu na předložený materiál a vyložil svůj osobní přístup, názory se poměrně dosti lišily. Z diskuze neplyne jednostranný závěr, vše je velmi subjektivní a individuální. Téma bylo myslím poměrně nosné a dalo by se dále rozvádět, zapojení účastníků bylo nad očekávání dobré.

Účastníci dostali do ruky tyto texty a zároveň byly promítnuty otázky, kterým se měly skupiny věnovat.

Materiál, který bychom měli dát účastníkům:

1/

Na linku volá muž, věk 55 let, majitel stavební firmy, má dva syny Filipa a Šimona. Mladší Šimon ho před 11 měsíci požádal, aby mu na účet převedl naspořenou částku, kterou otec ukládal na účet,

aby měli synové „do začátku“. Otec mu předal částku 1.000.000,- Kč. Šimon otci pověděl, že chce jet do Ameriky a tam zkusit podnikat. Před týdnem ale zavolal matce, že už nic nemá a že jeho podnik nevyšel (vlastně ani podnikat nezačal, ale užíval si), nechává se nyní najímat na pomocné práce na stavbě a je v nouzi, napadlo ho, že by se zase vrátil domů, ale neví, jak se k němu otec postaví, když vše utratil a svou šanci promarnil. Bojí se také reakce svého bratra Filipa, který mu jeho nápad rozmlouval. Otec se velmi zlobí, ale svého syna má rád a chce ho mít doma, matka je pod tlakem druhého syna Filipa, který nikdy nic nechtěl, doma i ve firmě pomáhal a je na bratra naštvaný.

2/

Nový zákon, Lukášovo evangelium, kap. 15, verše 11-32

Pravím vám, právě tak je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.“ Řekl také: „Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.‘ On jim rozdělil své jmění. Po nemnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýtil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře. A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával. Tu šel do sebe a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt, a já tu hynu hladem! Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.‘ I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem. Ale otec rozkázal svým služebníkům: ‚Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy. Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujme a budme veselí, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘ A začali se veselit. Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat. On mu odpověděl: ‚Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.‘ I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu. Ale on mu odpověděl: ‚Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami prohýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.‘ On mu řekl: ‚Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.‘“

3/

Starý zákon, 2. kniha Samuelova, kapitola 11, verše 2-27

Jednou k večeru vstal David z lože a procházel se po střeše královského domu. Tu spatřil ze střechy ženu, která se právě omývala. Byla to žena velmi půvabného vzhledu. David si dal zjistit, kdo je ta žena. Ptal se: „Není to Bat-šeba, dcera Eliáмова, manželka Chetejce Urijáše?“ David pak pro ni poslal posly. Ona k němu přišla a on s ní spal; očistila se totiž od své nečistoty. Potom se vrátila do svého domu. Ta žena však otěhotněla a poslala Davidovi zprávu: „Jsem těhotná.“ David vzkázal Jóabovi: „Pošli mi Chetejce Urijáše.“ Jóab tedy poslal Urijáše k Davidovi. Urijáš k němu přišel a David se ho ptal, jak se daří Jóabovi, jak se daří lidu a jak se daří v boji. Pak řekl David Urijášovi: „Zajdi do svého domu a umyj si nohy.“ Urijáš vyšel z královského domu a za ním nesli královský dar. Urijáš však ulehl se všemi služebníky svého pána u vchodu do královského domu a do svého domu nezašel. Když oznámili Davidovi, že Urijáš do svého domu nezašel, otázal se David Urijáše: „Což jsi nepřišel z cesty? Proč jsi tedy nezašel do svého domu?“ Urijáš Davidovi odvětil: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jóab i služebníci mého pána táboří v poli. A já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou? Jakože jsi živ, jakože živa je tvá duše, něčeho takového se nedopustím!“ David Urijášovi řekl: „Pobud' tu ještě dnes, zítra tě propustím.“ Urijáš tedy zůstal v Jeruzalémě toho dne i nazítří. David ho pozval, aby s ním jedl a pil, a opil ho. On však večer vyšel a ulehl na svém loži se služebníky svého pána. Do svého domu nezašel. Ráno

David napsal Jóabovi dopis a poslal *jej* po Urijášovi. V tom dopise psal: „Postavte Urijáše do nejtěžšího boje a pak od něho ustupte, ať je zabit a zemře.“ Jóab tedy obhlédl město a určil Urijášovi místo, o kterém věděl, že tam jsou vybraní válečníci. Vtom vytrhli mužové města a bojovali s Jóabem. Z lidu padlo několik Davidových služebníků, též Chetejec Urijáš našel smrt. Jóab poslal Davidovi zprávu o všem, co se v té bitvě stalo. Poslovi přikázal: „Vypovíš králi všechno o té bitvě. On ti v návalu královského rozhořčení jistě vytkne: ‚Proč jste bojovali *tak* blízko města? Což jste nevěděli, že z hradeb střílejí? Kdo zabil Abímeleka, syna Jerúbešetova? Nebyla to žena, která na něho svrhla ze zdi mlýnský kámen, takže umřel v Tebesu? Proč jste se přibližovali k hradbám?‘ Pak řekneš: ‚Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.‘“ Posel šel, přišel k Davidovi a oznámil všechno, s čím ho Jóab poslal. Posel Davidovi řekl: „Ti muži byli v přesile a vytrhli proti nám do pole, ale my jsme na ně dotírali až do vrat brány. Vtom začali z hradeb na tvé služebníky střílet lučištníci a usmrtili několik královských služebníků. Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.“ David řekl poslovi: „Vyříd' Jóabovi: ‚Nepokládej to za nic zlého, vždyť meč požírá tak i onak. Zesil svůj boj proti městu a zboř je.‘ Posilni ho!“ Když Urijášova žena uslyšela, že její muž Urijáš je mrtev, naříkala nad svým manželem. Jakmile však smutek pominul, David pro ni poslal, přijal ji do svého domu a ona se stala jeho ženou. Porodila mu pak syna. Ale v očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.

4/

Na linku volá klientka 31 let, manželka vojáka z povolání. Dnes zjistila, že je těhotná, nachází se v zoufalé situaci, protože si je téměř jistá, že dítě není jejího manžela. Muž je voják, nedávno ho povýšili a chystá se na zahraniční misi, na kterou je vyslán jako člen elitní jednotky. Žena má naprostý zmatek v emocích, neví, jak se zachovat. Pociťuje silné pocity viny.